בג"ץ 2887/04 בג"ץ

בבית המשפט העליון

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. סלים אבו מדיגם. ת.ז. 59907469 ואח׳

באמצעות עוהייד מרואן דלאל ו/או חסן גיבארין ו/או ארנה כהן ו/או סוהאד בשארה ו/או גדיר ניקולא ו/או מוראד אלסאנע ו/או עביר בכר מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, תייד 510 שפרעם 20200 טלפון:

9503140-04 : פקס ; 9501610-04

העותרים

נגד

1. מינהל מקרקעי ישראל

באמצעות פרקליטות המדינה רחוב סלאח אלדין 29 ירושלים

המשיבים

הודעה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 19.10.2004, העותרים מגישים את הודעתם זו בעניין חוות הדעת שהוגשה על ידי המשיבים במסגרת תשובתם לעתירה מיום 13.10.2004:

- המשיבים הגישו חוות דעת מטעם פרופסור גארי ווינסטון, שהוא הטוקסקולוג הראשי
  במשרד הבריאות. חוות הדעת הוגשה בשפה האנגלית.
- 2. העותרים יבקשו מבית המשפט הנכבד לפסול את חוות הדעת שהוגשה על ידי המשיבים, הואיל וחלקים רבים וחשובים ממנה הועתקו, מילה במילה, מהודעת יחסי ציבור של חברת מונסאנטו (Monsanto). חברה זו מייצרת את חומר הראונדאפ שהמשיבים עושים בו שימוש כדי לרסס יבולים חקלאיים כאמצעי למימוש זכויות נטענות בקרקע באזור הנגב. להלן נפרט את ההעתקה שבוצעה מהודעת יחסי הציבור של החברה המייצרת אל חוות הדעת של פרופסור ווינסטון.
- בחודש יולי 2002 פרסמה חברת מונסאנטו באתר האינטרנט שלה הודעה המגיבה לטענות
  בדבר מסוכנות חומר ה- Glyphosate המהווה אחד המרכיבים העיקריים לחומר
  הראונדאפ. ההודעה פורסמה באתר האינטרנט שלהלן:

http://www.monsanto.com/monsanto/content/products/productivity/roundup/nhl_backgr.pdf

רצייב הודעת חברת מונסאנטו מיולי 2002 כנספח להודעה זו שסימנו $\mathbf{v}/$ 25.

4. החלקים המופיעים בהודעת חברת מונסאנטו מיולי 2002, ואשר מופיעים מילה במילה במילה בחוות הדעת של פרופסור ווינסטון, הם כדלקמן (נוסח הודעת החברה):

A 1999 epidemiologic study from Sweden asked people with non-Hodgkin's lymphoma (NHL) (a cancer typically associated with the lymph nodes)

. . .

Leading international experts from Karolinska Institute, Harvard, Yale and the University of Birmingham, UK do not consider the results to be credible evidence of a glyphosate cancer link. A review by world renowned epidemiologists concluded that uncontrolled risk factors, errors in exposure assessment, or chance (as indicated by the lack of statistical significance in this study) are likely explanations for the weak glyphosate / NHL association (Adami and Trichopolous, 1999; Cullen 1999; Jackson et al., 1999). Dr. Cullen of Yale University's School of Medicine indicated "the evidence regarding glyphosate in relation to NHL is meaningless, and it would be highly inappropriate to construe this as a positive study in that regard." Similarly, a review by Dr. Hans-Olav Adami of Karolinska Institute in Sweden and Dr. Dimitrios Trichopolous of Harvard University concluded, "This is a study that has limited power, was inadequately designed, poorly analyzed and confusingly reported."

. . .

Glyphosate is widely considered by regulatory authorities to have no evidence that it might cause cancer in people (U.S. Environmental Protection Agency 1993, World Health Organization 1994). These assessments were based on thorough reviews of numerous toxicology studies conducted according to internationally accepted guidelines. The most recent review was conducted by the European Commission's Health and Consumer Protection Directorate-General, after which glyphosate was reregistered for use in Europe (European Commission 2002). The EC review, like others around the world, concluded that glyphosate is not carcinogenic."

5. להלן נביא את אותם דברים, כפי שהם הופיעו בחוות הדעת מטעם המשיבים. יודגש, כי הדברים המועתקים בחוות הדעת של פרופסור ווינסטון הובאו לאחר שווינסטון עצמו מציין את הקשר הנושא שהוא דן בו: הטענה המדאיגה ביותר באשר לרעילות חומר מרכזי המרכיב את הראונדאפ (האם כולל חומרים מסרטנים או לא). במילותיו של "This was undoubtedly the most alarming report on פרופסור ווינסטון

"glypghosate toxicity. להלן הדברים המועתקים אל חוות דעת ווינסטון, לרבות פועקים. של מטעמו, שאינו מועתק, אודות רמת הדאגה שמעוררת הטענה שבעניינה נעשתה החעתקה:

"An epidomological study from Sweden suggested an association between glyphosate and the onset of non-Hodgkin's lymphoma (NHL), a form of cancer (Hardell and Erikson, 1999). This was undoubtedly the most alarming report on glyphosate toxicity. However, the report was contradicted by international experts from the Karolinska Institute in Sweden. Harvard and Yale universities and the University of Birmingham in the UK. Investigators from these institutions do not consider the results of the Swedish study to be credible evidence of a glyphosate cancer link. A review by world renowned epidemologisits concluded that uncontrolled risk factors, errors in exposure assessment, or chance (as indicated by the lack of statistical significance in this study) are likely explanations for the weak association between glyphosate and NHL (Adami and Trichopolous, 1999; Cullen 1999; Jackson et al., 1999). Dr. Cullen of Yale University's School of Medicine indicated "the evidence regarding glyphosate in relation to NHL is meaningless, and it would be highly inappropriate to construe this as a positive study in that regard." Similarly, a review by Dr. Hans-Olav Adami of Karolinska Institute in Sweden and Dr. Dimitrios Trichopolous of Harvard University concluded, "This is a study that has limited power, was inadequately designed, poorly analyzed and confusingly reported."

Glyphosate is widely considered by regulatory authorities to have no evidence that it might cause cancer in people (U.S. Environmental Protection Agency 1993, World Health Organization 1994). These assessments were based on thorough reviews of numerous toxicology studies conducted according to internationally accepted guidelines. A recent review was conducted by the European Commission's Health and Consumer Protection Directorate-General undertaken, which led to glyphosate being reregistered for use in Europe (European Commission 2002). The review, concluded that glyphosate is not carcinogenic, a conclusion consistent with many reports worldwide." (emphasis added)

6. אכן, רוב חוות הדעת מטעם המשיבים אינה אלא העתק של הודעת יחסי ציבור מטעם החברה המייצרת את חומר הראונדאפ. לא ניתן, אפוא, לקבל את הצהרתו של פרופסור ווינסטון בראשית חוות דעתו כי:

"The following assessment is based on the best current literature and information at my disposal"

7. העותרים מבקשים להסב את תשומת לב בית המשפט הנכבד כי לא זו בלבד שנוסח חוות דעתו של פרופסור ווינסטון מועתק מהודעת יחסי ציבור של החברה המייצרת את חומר הראונדאפ, ללא כל ציון לעובדה זו, אלא שמתוך 16 המקורות שהוא מציין בסוף חוות דעתו, 10 הם מאותה הודעת יחסי ציבור של חברת מונסאנטו, שהם כל המקורות המופיעים שם. להלן המקורות המופיעים הן בהודעת חברת מונסאנטו מיולי 2002 והן בחוות דעתו של פרופסור ווינסטון:

- "- Acquavella J, Farmer D. (1999) "Review of: Hardell L, Eriksson M. A Case-control Study of non-Hodgkin Lymphoma and Exposure to Pesticides. Cancer 1999; 85:1353-1360.
- Cullen M. (1999) "Review of Hardell and Eriksson, A case control study of non-Hodgkin's lymphoma and exposure to pesticides, Cancer 1999; 85: 1353-60."
- Adami H-O, Trichopolous D. (1999) "Review of the study by Hardell and Erikson on Non-Hodgkin Lymphoma and Exposure to Pesticides. Cancer 1999; 85:1353-60." Unpublished.1
- European Commission. (2002) Report for the Active Substance Glyphosate, Directive 6511/VI/99, Jan. 21. http://europa.eu.int/comm/food/fs/ph_ps/pro/eva/existing/list1_en. htm
- Hardell L, Eriksson M. (1999) A Case-control Study of non-Hodgkin Lymphoma and Exposure to Pesticides. Cancer 85:1353-1360.
- Jackson JR, Sorahan T, van Hemmen, J. (1999) "Rained Out." New Scientist. May 29. 162(2188): 53.
- Lavy T, Cowell J, Steinmetz JR, Massey JH. (1999) Conifer seedling nursery exposure to glyphosate. Arch Environ Contam Toxicol 22: 6-13.
- Pearce F, Mackenzie D. (1999) "It's raining pesticides: the water falling from our skies is unfit to drink." New Scientist 161(2180): 23.
- U.S. Environmental Protection Agency. (1993) Reregistration Eligibility Decision (RED): Glyphosate. EAP-738-F-93-011, September 1993, Washington, DC.
- World Health Organization. (1994) Glyphosate. Environmental Health Criteria No. 159. World Health Organization, Geneva, Switzerland."

.8 הדברים מדברים, ואף זועקים, מעצמם.

9. על יסוד כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש לפסול את חוות דעת פרופסור ווינסטון כחוות דעת מומחה. מדובר בחוות דעת שרובה, ובהחלט בכל הנוגע לטענות המסוכנות ביותר בדבר רעילות חומר הראונדאפ (האם כולל הוא חומרים מסרטנים), מועתקת מהודעת יחסי ציבור של גוף מסחרי המייצר את חומר הראונדאפ, שהאינטרס המדעי שלו, להבדיל מהאינטרס השיווקי, מפוקפק, ובכל מקרה כפוף הוא לתכלית המסחרית והשיווקית. לא פחות חשוב, מדובר בחוות דעת אשר רובה המכריע אינה של פרופסור ווינסטון.

10. למותר לציין, כי במידה והמשיבים יבחרו להגיש חוות דעת אחרת בעניין רעילות חומר הראונדאפ ו/או בית המשפט הנכבד יחליט כי חוות דעת ווינסטון איננה פסולה, העותרים שומרים לעצמם את הזכות להגיב על חוות הדעת החדשה, וכן להגיב לתוכן חוות דעתו המפוקפקת של פרופסור ווינסטון.

.11 מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

------מרואן דלאל, עוייד

מרואן דלאל, עוייז בייכ העותרים

היום, 3 בנובמבר 2004